

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเลือกยุทธวิธีในขบวนการทางสังคม : ศึกษากรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน

(Determinants of the Choice of Strategies

in Social Movement : A Case Study of the

Protest of Nam Choan Dam)

ชื่อผู้เขียน

นางสาววรรณิ พงศ์ถาวร

(Miss Wannee Putitavorn)

คณะ

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร. เสรีน ปุณณะหิตานนท์

ปีการศึกษา

2530

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเลือกยุทธวิธีในขบวนการทางสังคม : ศึกษากรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเลือกยุทธวิธีในขบวนการทางสังคม กรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน 2. เพื่อศึกษาว่ากลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ ในขบวนการทางสังคมที่มีคุณลักษณะต่างกันจะเลือกยุทธวิธีต่างแบบกันหรือไม่ 3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ Ralph H. Turner ในการศึกษาขบวนการทางสังคม

ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 65 คน ซึ่งเป็นบุคคลระดับผู้นำกลุ่ม/องค์กรที่เข้าร่วมการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2530 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2531

ในขั้นแรกเป็นการทดสอบทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่ายระหว่างคุณสมบัติของผู้ใช้ในการเลือกยุทธวิธีอื่น ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เฝ้าแบบโซนิลทิเคชั่น สมาชิกอยู่ในภาวะเบี่ยงและองค์กรมีการใช้และแสดงออกซึ่งอำนาจ กับผู้นำที่มีความโน้มเอียงมุ่งต่อผลและผู้นำที่มีความโน้มเอียงมุ่งสนองอารมณ์ ไม่พบว่าปัจจัยทั้งสามมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของผู้นำทั้งสองประเภทในขั้นต่อมา เป็นการทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทั้ง 2 ประเภทกับยุทธวิธี 3 แบบ อันได้แก่ ยุทธวิธีแบบชักจูง แบบบีบบังคับ และแบบต่อรอง พบว่า ผู้นำประเภทที่มีความโน้มเอียงมุ่งต่อผลและประเภทที่มีความโน้มเอียงมุ่งสนองอารมณ์จะไม่มี ความแตกต่างกันในการเลือกยุทธวิธี กล่าวคือ ผู้นำ

ประเภทที่มีความโน้มเอียงมุ่งต่อผลและผู้นำประเภทที่มีความโน้มเอียงมุ่งสนองอารมณ์ต่างก็ใช้ยุทธวิธีแบบชักจูงเป็นหลัก เหตุที่ไม่รวมความแตกต่างก็เพราะสถานการณ์ของความขัดแย้งไม่คลี่คลายไปสู่ภาวะที่เอื้ออำนวยให้ใช้ความรุนแรง

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของกลุ่ม/องค์กรกับยุทธวิธีโดยที่คุณลักษณะของกลุ่ม/องค์กร ได้แก่ ประเภทขององค์กร วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน การประเมินผู้ที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงมากที่สุดจากการเคลื่อนไหว การประเมินสาธารณชน และผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการล้มระงับโครงการพบว่า คุณลักษณะดังกล่าวไม่มีผลต่อการเลือกใช้ยุทธวิธี กล่าวคือ ทุกองค์กรล้วนให้ความสำคัญต่อยุทธวิธีแบบชักจูงมากที่สุด

ส่วนการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกรอบแนวคิดนี้มาใช้กับสังคมไทยนั้น ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยเฉพาะการกำหนดความหมายของตัวแปรบางตัวให้ชัดเจน และรัดกุมมากขึ้น